

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАЛАНЛЫ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫНЫҢ
ІІІ ЧАКЫРЫЛЫШ XLV УТЫРЫШЫ**

КАРАР № 1

Баланлы.

“24” апрель, 2019 ел

**Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баланлы авыл
жирлеге жирле үзидарэ органнарының муниципаль норматив хокукый
актларына һәм законнарға үзгәрешләр кертү мониторингын үткәрү
турындагы нигезләмәне раслау хақында**

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баланлы авыл жирлеге жирле үзидарэ органнарының Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баланлы авыл жирлеге жирле үзидарэ органнары тарафыннан кабул ителгән (чыгарылган) муниципаль норматив хокукый актларға һәм законнарға үзгәрешләр кертү буенча эшчәнлеген камилләштерү максатларында, Татарстан Республикасы / Мөслим муниципаль районы Баланлы авыл жирлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баланлы авыл жирлеге Советы **КАРАР БИРӘ:**

1. «Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баланлы авыл жирлеге жирле үзидарэ органнарының законнар һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү мониторингын үткәрү» турындагы нигезләмәне раслау хақында.

2. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баланлы авыл жирлеге жирле үзидарэ органнарына:

үз норматив ижади эшчәнлегендә әлеге карарның 1 пункты белән расланган Нигезләмәгә таянып эш итәргә;

әлеге Нигезләмәнең үтәлеше өчен жаваплы затларны билгеләргә;

жаваплы затлар итеп билгеләнгән муниципаль хезмәткәрләреннән вазыйфай күрсәтмәләренә тиешле үзгәрешләр кертәргә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баланлы авыл жирлеге Уставында билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарырга, шулай ук Интернет мәгълүмати-телекоммуникация челтәренен Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баланлы авыл жирлеге рәсми сайтында урнаштырырга.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

6. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән соң 10 көн узгач үз көченә керә.

**Татарстан Республикасы
Мөслим муниципаль районы
Баланлы авыл жирлеге башлыгы урынын басыры**

И.И.Исламова

«Расланган»
Татарстан Республикасы
Мөслим муниципаль районы
Баланлы авыл жирлеге
Советының
2019 ел, 24 апрель, 1нче
санлы карары

**Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баланлы авыл
жирлеге жирле үзидарэ органнарының муниципаль норматив хокукый
актларына һәм законнарға үзгәрешләр кертү мониторингын үткәрү
турында Нигезләмә**

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баланлы авыл жирлеге жирле үзидарэ органнарының законнарға һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү мониторингы (алга таба – мониторинг, муниципаль актлар, жирле үзидарэ органнары) үз вәкаләтләре чикләрендә жирле үзидарэ органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган системалы, комплекслы һәм планлы эшчәнлеген, мәгълүмат кабул итүне (бастыруны) тәмин итү өчен жыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләү буенча, муниципаль актларны үзгәртү яки көчен югалткан дип тануны (гамәлдән чыгару) күздә тотта.

2. Мониторинг жирле үзидарэ органнары тарафыннан үткәрелә.

3. Жирле үзидарэ органнары мониторинг үткәргәндә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы аппаратының юридик хезмәте (юридик бүлеге) һәм муниципаль берәмлекнең башка жирле үзидарэ органнары белән хезмәттәшлек итәләр.

4. Жирле үзидарэ органнарында мониторинг үткәрү өчен җаваплы затлар билгеләнә.

5. Мониторинг үткәрүнең максатлары булып:

федераль һәм республика законнарына туры китерү максатларында муниципаль актларны кабул итү, үзгәртү һәм аларның үз көчләрен югалтуын тану ихтыяҗларын ачыклау;

муниципаль актларда коллизияләренә, каршылыкларны, бушлыкларны (кимчелек, пробел), хокукый жайга салуда кабатлауларны бетерү;

жирле үзидарэ органнарының норматив хокукый базасын системалаштыруны тәмиң итү;

муниципаль актларда коррупциячел факторларны ачыклау;

муниципаль актларның яисә аларның аерым нигезләмәләренен (нормаларның) гамәлдә файдаланылмаган (актуальлеген югалткан) яисә кулланылмаган нигезләмәләрен ачыклау;

хокукый куллану нәтижәләлеген арттыру; муниципаль актларны гамәлгә ашыруның нәтижәләлеген киметүче факторларны ачыклау;

муниципаль актларның үтәлешен тәмин итүдә жирле үзидарэ органнарының тиешле бүлекчәләре тарафыннан контрольне гамәлгә ашыруга булышлык күрсәтү;

канунчылык (нормалар чыгару) буенча эш барышын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү тора.

6. Мониторинг үз эченә үзгәрешләрне жыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләүне ала:

федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Россия Федерациясенең башка закон актларын;

Россия Федерациясе Президенты указлары, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актлары, федераль дәрәжәдәге законга кагылышлы башка норматив хокукый актларны;

Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актларын;

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы норматив хокукый актларын;

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баланлы авыл жирлегенә Уставы, муниципаль актларын.

7. Мониторинг үткәрүнең нигезләре булып:

федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертү;

хокукый жайга салуның биягеле бер өлкәсендә муниципаль актларны куллануны анализлау;

прокуратура органнары мәгълүматы;

муниципаль актларның кимчелекләре яки аларны камилләштерү турында масса күләм мәгълүмат чаралары мәгълүматы;

гражданның, юридик затларның, шул исәптән ижтимагый, фәнни, хокук саклау һәм башка оешмаларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләрнең вәкилләкле органнары депутатларының муниципаль актларның камил булмавы турында мөрәжәгатьләре, шул исәптән:

Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы тарафыннан Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелгән муниципаль актларга карата үткәрелгән хокукый экспертиза бәяләмәсе;

билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле затлар тарафыннан муниципаль актларга карата коррупциягә каршы эзерләнгән экспертиза бәяләмәләре;

жирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә торган конференцияләр, семинарлар, гавами тыңлаулар, ижтимагый фикер алышуларның һәм башка чараларның йомгаклау документларын үз эченә алган мөрәжәгатьләр тора.

II. Мониторинг үткәрү тәртибе

8. Жирле үзидарә органнары, аларның компетенциясе мәсьәләләре буенча әлеге Нигезләмәнең 4 пункттында күрсәтелгән җаваплы затлар белән берлектә мониторинг үткәрәләр.

Мониторинг үткәрү максатларында эшче төркемнәр төзелергә, киңәшмәләр, консультацияләр үткәрелергә, кирәкле мәгълүмат соратып алынырга, Татарстан Республикасының башка муниципаль берәмлекләре,

Россия Федерациясе субъектлары тәҗрибәсе өйрәнелергә, башка эш формалары кулланылырга мөмкин.

9. Мониторинг:

әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән актлар;

федераль, республика һәм муниципаль дәрәжәдәге норматив хокукый актларны дөгьвалау эшләре буенча суд актлары (суд практикасы);

прокурор актлары анализы аша башкарыла.

10. Мониторингны гамәлгә ашыру, жирле үзидарә органнарының норматив базасын анализлау, шулай ук мониторинг йомгаклары буенча үткәрелгән норма булдыру эше нәтижәләрен теркәү максатларында муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнарында муниципаль норматив хокукый актлар реестрларын булдыру һәм алып бару тәртибе турында муниципаль берәмлекнең вәкилләкле органы карары нигезендә башкарыла торган муниципаль норматив хокукый актлар реестрлары файдаланыла.

11. Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимизацияләү өчен мәгълүмат системаларының автоматлаштырылган сервислары кулланылуны (аларның операторлары белән килешүләр төзүгә бәйле, күрсәтелгән мөмкинлекләр булганда):

«Гарант» мәгълүмат системасында контрольгә куелган закон һәм башка норматив хокукый актларга үзгәрешләр турында мәгълүмат керү;

«Гарант» мәгълүмат системасын хокукый жайга салуның тиешле өлкәләре буенча яңалыклар тасмалары мәгълүматы керү;

«Кодекс» мәгълүмат компаниясенә «Региональ законнар аналитигы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасынан муниципаль актларның законнарга туры килмәве турында мәгълүмат керүне тәмин итү.

Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимальләштерү максатларында башка мәгълүмат системалары сервислары да файдаланыла ала.

12. Муниципаль хокукый актларны кабул итүне (бастырып чыгаруны) тәмин итү, әлеге Нигезләмәнең 9 пунктында күрсәтелгән анализ белән бергә үз көчләрен югалтуын (гамәлдән чыгаруны) тану өчен мониторингны гамәлгә ашырганда муниципаль актларны куллану практикасы турында мәгълүмат түбәндәге критерийлар буенча гомумиләштерелә һәм бәяләнә:

кеше һәм гражданның гарантияләнгән хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен саклау;

муниципаль актларны кабул итү (бастырып чыгару) зарурлыгын билгеләгән зуррак юридик көчкә ия норматив хокукый актларның булуы;

муниципаль акт чыгарганда жирле үзидарә органы компетенциясе чикләрен саклау;

муниципаль актта коррупциячел факторлар булу;

ижтимагый мөнәсәбәтләренә хокукый жайга салуда тулылык;

коллизия хокук нормалары;

юридик-техник характердагы хаталар булу;

кулланганда муниципаль акт нигезләмәләренең мәгънәсен бозу;

муниципаль хокукый актны кулланганда хокуксыз яисә нигезсез карарлар, гамәлләр кылу (гамәл кылмау);

норматив хокукый актларны куллану тэжрибәсе булу;
норматив хокукый актларны куллануның бердәм тэжрибәсе булмавы;
муниципаль актны аңлату мәсьәләләре буенча гаризалар (саны) һәм эчтәлегә;

муниципаль акт белән жайга салынган мөнәсәбәтләргә бәйле рәвештә мөрәжәгать итүчеләрнең таләпләрен канәгатьләндерү (канәгатьләндерүдән баш тарту) турындагы закон көченә кәргән суд актлары һәм аларны кабул итү нигезләре.

13. Мониторинг нәтижәләре буенча федераль һәм республика законнарында муниципаль актларның үзгәрүенә китерә торган үзгәрешләр ачыкланган очракта, жирле үзидарә органнары тарафыннан:

муниципаль актка үзгәрешләр кертү турында, муниципаль актның үз көчен югалтуын тану турында, яңа муниципаль акт кабул итү турында тиешле муниципаль актлар проектлары эшләнә;

муниципаль актларны күбрәк юридик көчкә ия булган актлар белән тәңгәлләштерүгә юнәлдерелгән башка чаралар күрелә.

14. Муниципаль актларны үзгәртү ихтыяжын тудыручы федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертелгән очракта, мониторинг федераль яки республика акты басылып чыкканнан соң 30 көн эчендә үткәрелә.

Мониторинг үткәргүгә нигез булып гражданның, юридик затларның, шәхси эшқуарларның, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләренң вәкиллекле органнары депутатларының мөрәжәгатьләре, шулай ук прокуратура мәгълүматы торса, «Россия Федерациясе прокуратурасы турында» Федераль законда билгеләнгән вакыт аралыгында карала торган прокурор актларыннан тыш, мониторинг мөрәжәгать кәргән көннән алып, 30 көн эчендә гамәлгә ашырыла. Әлеге очрақларда мониторинг үткәргү нәтижәләре турында мөрәжәгать итүче затка хәбәр ителә.

Федераль һәм республика законнары актларының ерак киләчәктә (перспективада) үз көченә керә торган үзгәрешләре ачыкланган очракта, жирле үзидарә органнарының норматив эшчәнлегә планнарына тиешле төзәтмәләр кертү турында тәкъдимнәр кертелә.

III. Мониторинг нәтижәләрен тормышка ашыру

15. Муниципаль акт проекты эшләү һәм мониторинг нәтижәләре буенча муниципаль актны кабул итү, әлеге нигезләмәнең 14 пунктындагы өченче абзацында күрсәтелгән очрактан тыш, федераль һәм (яисә) республика законнарының тиешле акты үзгәртелгәннән соң ике айдан да сонга калмыйча үткәрелә.

16. Мониторинг үткәргү өчен җаваплы затлар жирле үзидарә органнары җитәкчеләре алдында хисаптан соң килүче айның 5 көннән (числосыннан) дә сонга калмыйча, мониторинг нәтижәләре турында хисап тоталар.

16.1. Мониторинг нәтижәләре турында хисап (мәгълүмат) үз эченә:
мониторинг үткәргү объекты турында мәгълүмат;
мониторингны үткәргүчеләр турында мәгълүмат;

мониторингны үткэрү вакыты турында мәгълүмат;
хокукый жайга салу предметының кыскача характеристикасы,
мониторинг үткэрү өчен нигезне алырга тиеш.

16.2. Мониторинг нәтижеләре турында хисап (мәгълүмат) үз эченә:
хокукый жайга салуда ачылган проблемалар турында мәгълүмат;
муниципаль актларга үзгәрешләр кертү һәм (яки) яңа муниципаль
актларны кабул итү, юкка чыгару зарурлыгы турында тәкъдимнәр;
тиешле хокукый мөнәсәбәтләр өлкәсендә хокукый жайга салуны
камилләштерүгә юнәлдерелгән, мониторинг нәтижеләренә нигезлэнгән
башка нәтижеләр һәм тәкъдимнәрне алырга мөмкин.

17. Мониторинг нәтижеләре буенча кабат кабул ителгән муниципаль
актлар законнар белән билгелэнгән тәртиптә һәм вакыт аралыгында
Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына
кертү өчен жибәрелә.

Регистрга кертү өчен мониторинг нәтижеләре буенча ачылган, әлеге
регистрда булмаган муниципаль актлар жибәрелә.

18. Мониторинг нәтижеләре буенча нормалар булдыру барышын
(процессын) камилләштерү буенча тәкъдимнәр эзерләнәргә мөмкин.

IV. Жаваплылык

19. Мониторинг үткэрү һәм хокукый-ижади эшчәнлек өчен жаваплы
затлар мониторингны оештыру, шулай ук муниципаль актларны жирле
үзидарә органнары карамагына караган тиешле хокукый жайга салу
өлкәсендә федераль һәм республика законнарына туры китерү (яраклаштыру)
өчен шәхси (шул исәптән дисциплинар)
жавап бирә.

20. Тискәре нәтижеләргә, шул исәптән гражданнарга, юридик затларга,
жәмгыятькә һәм дәүләткә зыян китерүче мониторинг нәтижеләре буенча
гамәлләр кылган (гамәлләр кылмау) өчен законнар нигезендә жирле үзидарә
органнары житәкчеләре жавап бирә.